

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 17 września 2015 roku - nr (...) - Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że J. O. jako pracownik płatnika składek (...) sp. z o.o. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 2 marca 2015 roku. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że wnioskodawczyni została zatrudniona w zaawansowanej ciąży na stanowisku księgowej na podstawie umowy o pracę z dnia 2 marca 2015 roku, a już od dnia 1 kwietnia 2015 roku stała się niezdolna do pracy z powodu choroby przypadającej

w okresie ciąży. ZUS ustalił przy tym, że wnioskodawczyni jednocześnie została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego jako zleceniobiorca i z tego tytułu miała wypłacany zasiłek chorobowy za okres od 31 marca 2015 roku do 27 lipca 2015 roku,

a od dnia 28 lipca 2015 roku zasiłek macierzyński. Zdaniem ZUS nie istniała rzeczywista potrzeba zatrudnienia wnioskodawczyni w (...) sp. z o.o., a stanowisko pracy zostało utworzone specjalnie dla niej. Spółka nie zatrudniała wcześniej pracowników. Dla wnioskodawczyni było to pierwsze zatrudnienie na podstawie umowy o pracę. W czasie nieobecności wnioskodawczyni w pracy, spółka powierzyła obowiązki księgowe biuru rachunkowemu i nie zatrudniła innego pracownika na zastępstwo. Zdaniem ZUS przedłożone w toku kontroli przez płatnika dokumenty nie dowodzą faktycznego wykonywania pracy przez wnioskodawczynię. W ocenie ZUS zatrudnienie wnioskodawczyni na podstawie umowy o pracę z wynagrodzeniem niższym od minimalnego (1.700,00 zł; 3/4 etatu), na krótko przed niezdolnością do pracy z powodu choroby w okresie ciąży, miało na celu jedynie uzyskanie prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego z dwóch tytułów - tj. z umowy

o pracę i umowy zlecenia u innego płatnika. Umowa o pracę z dnia 2 marca 2015 roku miała zdaniem ZUS charakter pozorny i jako tak jest nieważna.

/decyzja - k. 4 - 7 - akt ZUS/

Odwołanie od ww. decyzji złożyła w dniu 16 października 2015 roku J. O., wnosząc o jej zmianę i ustalenie podlegania ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 2 marca 2015 roku z tytułu zatrudnienia

w (...) sp. z o.o. Podniosła, że praca była przez nią faktycznie świadczona. Najpierw wnioskodawczyni miała zawrzeć z (...) sp. z o.o. umowę zlecenia, żeby potwierdzić swoje kwalifikacje, a następnie umowę o pracę z wynagrodzeniem adekwatnym do niepełnego wymiaru czasu pracy. Pracę znalazła za pośrednictwem portalu ogłoszeń (...). Nie chciała rezygnować z innej pracy wykonywanej na podstawie umowy zlecenia, więc umowa o pracę została zawarta na 3/4 etatu. Wnioskodawczyni miała świadomość, że jest w ciąży, kiedy zawierała umowę o pracę i chciała pracować do końca ciąży, ale doszło do pogorszenia stanu jej zdrowia. Na dowód rzeczywistego świadczenia pracy wskazała uzyskane upoważnienie i dostęp do rachunku bankowego spółki. Odwołująca podniosła także, że płatności w imieniu spółki miała zaś realizować dzięki kodom sms przychodzącym na jej numer telefonu. Wystawiała również faktury oraz sporządzała inne dokumenty, które zostały przedstawione organowi rentowemu. Podniosła, że pracodawca nie zatrudnił nikogo podczas jej nieobecności, ponieważ oczekuje na jej powrót do pracy po urlopie macierzyńskim.

/odwołanie - k. 2 - 4/

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 12 listopada 2015 roku organ rentowy wniósł o jego oddalenie, argumentując jak w treści zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie - k. 38 - 41/

W toku postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska w sprawie. Wnioskodawczyni poparła odwołanie. Płatnik przyłączył się do stanowiska wnioskodawczyni. Pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołania.

/stanowiska stron - e-protokół z dnia 8 lutego 2017 roku - 00:02:16 - 00:02:39; 00:27:48

- 00:29:13 - płyta - k. 93/

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni ma wykształcenie wyższe. Ukończyła (...) na Uniwersytecie (...), na kierunku finanse i rachunkowość, ze specjalizacją rachunkowość i zarządzanie finansami, uzyskując tytułu magistra w dniu 29 października 2013 roku.

/okoliczności bezsporne, a nadto: dyplom w aktach osobowych - k. 50/

Wnioskodawczyni po skończeniu studiów rozpoczęła poszukiwania pracy. Już na studiach zajmowała się księgowością na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek T.. Pracy szukała przeglądając ogłoszenia w Internecie. W tym czasie nadal pracowała na podstawie umowy zlecenia u płatnika T..

/zeznania wnioskodawczyni - e-protokół z dnia 8 lutego 2017 roku - 00:22:44 - 00:27:48 - płyta - k. 93 w zw. z e-protokół z dnia 16 maja 2016 roku - 00:01:50 - 00:39:09 - płyt - k.73/

J. O. odpowiedziała na ogłoszenie zamieszczone przez (...) sp. z o.o. i pod koniec grudnia 2014 roku została zaproszona na spotkanie rekrutacyjne z przez tę spółkę. Wnioskodawczyni spotkała się w siedzibie firmy z A. P., która świadczyła usługi księgowe na rzecz (...) sp. z o.o., nie będąc pracownikiem spółki, w ramach własnej działalności gospodarczej. Wnioskodawczyni ustaliła z prokurentem spółki - (...), że podejmie pracę od dnia 7 stycznia 2015 roku na podstawie umowy zlecenia z wynagrodzeniem w wysokości 1100 zł brutto. Do jej obowiązków miało należeć wystawianie faktur i księgowanie dokumentów. Strony umówiły się, że później zawarta zostanie umowa o pracę.

/zeznania wnioskodawczyni - e-protokół z dnia 8 lutego 2017 roku - 00:22:44 - 00:27:48 - płyta - k. 93 w zw. z e-protokół z dnia 16 maja 2016 roku - 00:01:50 - 00:39:09 - płyt - k.73; zeznania świadka S. N. - e-protokół z dnia 12 października 2016 roku - 00:06:47 - 00:25:17 - k. 87; wydruk z KRS - k. 74 - 76/

W dniu 1 stycznia 2015 roku i w dniu 1 lutego 2015 roku, wnioskodawczyni zawarła z (...) sp. z o.o. kolejno dwie umowy zlecenia na czas określony - od dnia 7 stycznia 2015 roku do 31 stycznia 2015 roku oraz od 1 lutego 2015 roku do 28 lutego 2015 roku - w ramach których miała wykonywać prace księgowe spółki za wynagrodzeniem w wysokości 1.100 zł brutto przy pierwszej umowie i 1.700,00 zł brutto przy drugiej.

/okoliczności bezsporne, a nadto: umowy zlecenia w aktach osobowych - k.50/

Wnioskodawczyni J. O. w dniu 2 marca 2015 roku zawarła z (...) sp. z o.o. umowę o pracę na czas określony od dnia 2 marca 2015 roku do dnia 31 stycznia 2016 roku, na stanowisku księgowej, z wynagrodzeniem w wysokości 1700,00 zł brutto za pracę w wymiarze 3/4 etatu. Jako miejsce wykonywania pracy wskazano siedzibę spółki.

/okoliczności bezsporne, a nadto: umowa o pracę w aktach osobowych - k.50/

Biuro (...) mieściło się pod tym samym adresem, co siedziba płatnika składek. Zanim sprawy księgowe zostały powierzone wnioskodawczyni, obsługą księgową spółki zajmowała się A. P..

/zeznania wnioskodawczyni - e-protokół z dnia 8 lutego 2017 roku - 00:22:44 - 00:27:48 - płyta - k. 93 w zw. z e-protokół z dnia 16 maja 2016 roku - 00:01:50 - 00:39:09 - płyt - k.73; zeznania świadka A. P. - e-protokół z dnia 12 października 2016 roku - 00:36:06 - 00:47:10 - k. 87/

Na początku działalności spółki spraw księgowych nie było dużo i zajmowała się nimi A. P. w ramach swojego biura rachunkowego. Z czasem wspólnik uznał, że potrzebna jest księgowa zatrudniona na etacie. Przyszło kilka maili w

odpowiedzi na ofertę pracy. Jedną z zaproszonych osób była wnioskodawczyni. Rozmowę kwalifikacyjną prowadził S. N. i A. P.. Odwołując zaproponowano zawarcie na początek umowy zlecenia, którą traktowano jako okres próbny.

/zeznania świadka S. N. - e-protokół z dnia 12 października 2016 roku - 00:06:47 - 00:25:17 - k. 87; zeznania świadka A. P. - e-protokół z dnia 12 października 2016 roku - 00:36:06 - 00:47:10 - k. 87; wydruki maili - k. 21 - 27 akt ZUS, bilans księgowy - k. 50/

A. P. została poproszona przez zarząd spółki o sprawdzenie umiejętności wnioskodawczyni,.

/zeznania świadka A. P. - e-protokół z dnia 12 października 2016 roku - 00:36:06 - 00:47:10 - k. 87/

J. O. równolegle pracowała w (...) sp. z o.o. i u drugiego płatnika składek - T., gdzie nie miała stałych godzin pracy.

/zeznania wnioskodawczyni - e-protokół z dnia 8 lutego 2017 roku - 00:22:44 - 00:27:48 - płyta - k. 93 w zw. z e-protokół z dnia 16 maja 2016 roku - 00:01:50 - 00:39:09 - płyt - k.73; zeznania świadka S. N. - e-protokół z dnia 12 października 2016 roku - 00:06:47 - 00:25:17 - k. 87; zeznania świadka A. P. - e-protokół z dnia 12 października 2016 roku - 00:36:06 - 00:47:10 - k. 87/

W dniu 17 lutego 2015 roku wnioskodawczyni otrzymała zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do wykonywania pracy na stanowisku księgowej w (...) sp. z o.o.

/okoliczności bezsporne, a nadto: zaświadczenie w aktach osobowych - k.50/

W (...) sp. z o.o. wnioskodawczyni pracowała w stałych godzinach - od godziny 8 - 14. Podpisywała listy obecności.

/zeznania wnioskodawczyni - e-protokół z dnia 8 lutego 2017 roku - 00:22:44 - 00:27:48 - płyta - k. 93 w zw. z e-protokół z dnia 16 maja 2016 roku - 00:01:50 - 00:39:09 - płyt - k.73; zeznania świadka A. P. - e-protokół z dnia 12 października 2016 roku - 00:36:06 - 00:47:10 - k. 87; zeznania świadka J. K. - e-protokół z dnia 16 maja 2016 roku - 00:52:15 - 01:02:56 - płyta - k. 73; zeznania świadka S. N. - e-protokół z dnia 12 października 2016 roku - 00:06:47 - 00:25:17 - k. 87; listy obecności - w aktach osobowych - k.50/

Wynagrodzenie wypłacano wnioskodawczyni przelewem na konto.

/zeznania wnioskodawczyni - e-protokół z dnia 8 lutego 2017 roku - 00:22:44 - 00:27:48 - płyta - k. 93 w zw. z e-protokół z dnia 16 maja 2016 roku - 00:01:50 - 00:39:09, 00:39:09 - 00:48:49 - płyt - k.73; listy płac - k.50, wyciąg z rachunku - k. 69 - 73 akt ZUS/

Zakres czynności wykonywanych przez skarżącą początkowo na podstawie umowy zlecenia i na podstawie umowy o pracę był taki sam. Wnioskodawczyni miała upoważnienie od prokurenta od dokonywania płatności z konta spółki do kwoty 500,00 zł. Na osobisty numer telefonu wnioskodawczyni przychodziły sms - y z kodami dostępowymi. Upoważnienia te otrzymała dopiero po podpisaniu umowy o pracę.

/zeznania wnioskodawczyni - e-protokół z dnia 8 lutego 2017 roku - 00:22:44 - 00:27:48 - płyta - k. 93 w zw. z e-protokół z dnia 16 maja 2016 roku - 00:01:50 - 00:39:09 - płyt - k.73; zeznania świadka S. N. - e-protokół z dnia 12 października 2016 roku - 00:06:47 - 00:25:17 - k. 87; zeznania świadka M. K. - e-protokół z dnia 8 lutego 2017 roku - 00:15:33 - 00:17:29 - płyta - k. 93, potwierdzenie nadania numeru do kodów sms - k. 75 akt ZUS/

Wnioskodawczyni wystawiała faktury. Księgowała faktury i paragony. Używała do tego programu komputerowego - (...). Faktury do zaksięgowania otrzymywała od S. N. i od kontrahentów. Wnioskodawczyni była upoważniona do podpisywania faktur. Faktury dotyczyły sprzedaży sprzętu, materacy. Spółka prowadziła sklep internetowy. Sprzedawała leki, żele przeciwdoleżynowe. Wnioskodawczyni ustalała terminy wysyłek towarów, wybierała firmę przewozową i wystawiała listy przewozowe, rozliczała płatności. Kontaktowała się z klientami, by przypomnieć o konieczności zapłaty. Obsługiwała system Pfron. Miała do dyspozycji komputer firmowy.

/zeznania wnioskodawczyni - e-protokół z dnia 8 lutego 2017 roku - 00:22:44 - 00:27:48 - płyta - k. 93 w zw. z e-protokół z dnia 16 maja 2016 roku - 00:01:50 - 00:48:49 - płyta - k.73; zeznania świadka J. K. - e-protokół z dnia 16 maja 2016 roku - 00:52:15 - 01:03:47 - płyta - k. 73; zeznania świadka S. N. - e-protokół z dnia 12 października 2016 roku - 00:06:47 - 00:34:38 - k. 87; zeznania świadka A. P. - e-protokół z dnia 12 października 2016 roku - 00:36:06 - 00:47:10 - k. 87; zeznania świadka M. K. - e-protokół z dnia 8 lutego 2017 roku - 00:04:04 - 00:10:09 - płyta - k. 93; faktury - k. 79 - 107 akt ZUS, wydruki maili - k. 19 - 28/

Korzystanie z systemu C. (...) jest możliwe przez użytkownika z nadanym hasłem i loginem. Każdy z pracowników ma swoje hasło i login. Jest też konto administratorskie. Wnioskodawczyni wystawiała faktury pracując na swoim loginie. Faktury mogły być wystawiane elektronicznie i wysyłane mailowo bez podpisu lub listownie - zależało to od woli klienta. Podpisywane były zazwyczaj tylko korekty.

/zeznania świadka S. N. - e-protokół z dnia 12 października 2016 roku - 00:25:17 - 00:34:38, 00:57:10 - 01:00:25;- k. 87 zeznania świadka M. K.

- e-protokół z dnia 8 lutego 2017 roku - 00:10:09 - 00:15:33, 00:17:29 - 00:20:26 - płyta - k. 93, zeznania wnioskodawczyni - e-protokół z dnia 8 lutego 2017 roku - 00:22:44 - 00:27:48 - płyta - k. 93 w zw. z e-protokół z dnia 12 października 2016 roku - 00:52:51 - 00:56:02 - k. 87; zeznania wnioskodawczyni - e-protokół z dnia 8 lutego 2017 roku - 00:22:44 - 00:27:48 - płyta - k. 93 w zw. z e-protokół z dnia 16 maja 2016 roku - 01:05:24 - 01:10:20 - płyt - k.73/

A. P. pracuje na swoim systemie. Nie ma uprawnień do wystawiania dokumentów sprzedażowych w spółce. Gdy wnioskodawczyni stała się niezdolna do pracy i przebywała na zwolnieniu lekarskim, dokumenty sprzedażowe wystawiał M. K. i S. N..

/zeznania świadka A. P. - e-protokół z dnia 12 października 2016 roku - 00:47:10 - 00:52:14 - k. 87, zeznania świadka S. N. - e-protokół z dnia

12 października 2016 roku - 00:56:02 - 00:57:10 - k. 87; zeznania świadka M. K.

- e-protokół z dnia 8 lutego 2017 roku - 00:04:04 - 00:10:09 - płyta - k. 93; zeznania świadka J. K. - e-protokół z dnia 16 maja 2016 roku - 00:52:15 - 01:02:56 - płyta - k. 73/

Do biura spółki nie przychodzili klienci, obrót był dokonywany głównie bezgotówkowo. Spółka magazynowała towary w magazynie zewnętrznym wynajmowanym przez inną firmę.

/zeznania wnioskodawczyni - e-protokół z dnia 8 lutego 2017 roku - 00:22:44 - 00:27:48 - płyta - k. 93 w zw. z e-protokół z dnia 16 maja 2016 roku - 00:01:50 - 00:39:09, 00:39:09 - 00:48:49 - płyt - k.73/

Pod tym samym adresem mieściła się też (...) sp. z o.o., w której zatrudnieni byli J. K. i M. K.. Wszyscy pracownicy pracowali w jednym pomieszczeniu razem ze S. N..

/zeznania wnioskodawczyni - e-protokół z dnia 8 lutego 2017 roku - 00:22:44 - 00:27:48 - płyta - k. 93 w zw. z e-protokół z dnia 16 maja 2016 roku - 00:01:50 - 00:39:09 - płyt - k.73; zeznania świadka J. K. - e-protokół z dnia 16 maja 2016 roku - 00:52:15 - 01:02:56 - płyta - k. 73; zeznania świadka S. N. - e-protokół z dnia 12 października 2016 roku - 00:06:47 - 00:25:17 - k. 87/

(...) sp. z o.o. zajmowała się importem towaru, a (...) Polska sp. z o.o. sprzedają wyrobów medycznych.

/zeznania wnioskodawczyni - e-protokół z dnia 8 lutego 2017 roku - 00:22:44 - 00:27:48 - płyta - k. 93 w zw. z e-protokół z dnia 16 maja 2016 roku - 00:01:50 - 00:39:09 - płyt - k.73; zeznania świadka J. K. - e-protokół z dnia 16 maja 2016 roku - 00:52:15 - 01:02:56 - płyta - k. 73; wydruk z KRS - k. 74 - 76/

Wnioskodawczyni nie informowała podczas rozmowy o pracę, że jest w ciąży i nie była też o to pytana. Informację o ciąży przekazała pracodawcy w połowie marca. Chciała nadal pracować, ale dolegliwości związane z ciążą uniemożliwiły jej dalszą pracę. Bolała ją bowiem kręgosłup, puchły jej stopy, miała anemię.

/zeznania wnioskodawczyni - e-protokół z dnia 8 lutego 2017 roku - 00:22:44 - 00:27:48 - płyta - k. 93 w zw. z e-protokół z dnia 16 maja 2016 roku - 00:01:50 - 00:39:09 - płyt - k.73; zeznania świadka J. K. - e-protokół z dnia 16 maja 2016 roku - 00:52:15 - 01:02:56 - płyta - k. 73; zeznania świadka S. N. - e-protokół z dnia 12 października 2016 roku - 00:06:47 - 00:25:17 - k. 87; dokumentacja medyczna - k. 63/

Ciąża wnioskodawczyni została potwierdzona w badaniu lekarskim w dniu 15 grudnia 2014 roku.

/dokumentacja medyczna - k. 63/

Wnioskodawczyni stała się niezdolna do pracy w związku z ciążą od dnia 1 kwietnia 2015 roku.

/dokumentacja medyczna - k. 63/

Wnioskodawczyni urodziła w dniu (...) córkę.

/okoliczności bezsporne, dokumentacja medyczna - k. 6/

Obowiązki wnioskodawczyni przejęli A. P. i S. N..

Z czasem zatrudnieni w (...) sp. z o.o. zostali J. K. i M. K.. M. K. został zatrudniony w dniu 1 maja 2015 roku. M. K. stał się odpowiedzialny za kontakt z klientem i wystawianie faktur. Księgowość nadal prowadzi A. P.. Po odejściu z pracy M. K., nastąpiła reorganizacja spółki.

/zeznania świadka S. N. - e-protokół z dnia 12 października 2016 roku - 00:06:47 - 00:25:17 - k. 87; zeznania świadka A. P. - e-protokół z dnia 12 października 2016 roku - 00:36:06 - 00:47:10 - k. 87; zeznania świadka M. K. - e-protokół z dnia 8 lutego 2017 roku - 00:04:04 - 00:10:09 - płyta - k. 93, zestawienie - k. 50/

Wnioskodawczyni nie powróciła do pracy w (...) sp. z o.o. po urodzeniu dziecka. Umowa o pracę uległa rozwiązaniu z upływem okresu, na jaki została zwarta. Obecnie wnioskodawczyni pracuje u płatnika składek T., gdzie ma nienormowane godziny pracy. Urlop macierzyński zakończył się w lipcu 2016 roku

/zeznania wnioskodawczyni - e-protokół z dnia 8 lutego 2017 roku - 00:22:44 - 00:27:48 - płyta - k. 93; świadectwo pracy - w aktach osobowych - k. 50/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie całokształtu materiału dowodowego, w szczególności na podstawie powołanych dowodów w postaci zeznań wnioskodawczyni oraz zeznań świadków: S. N., A. P., M. K., J. K..

W ocenie Sądu zeznania świadków oraz wnioskodawczyni stanowią wiarygodne źródło dowodowe, ponieważ są zgodne i uzupełniają się wzajemnie, pozwalając na ustalenie faktycznego zakresu obowiązków wnioskodawczyni w czasie zatrudnienia

w (...) sp. z o.o. i rzeczywistego charakteru stosunku prawnego łączącego strony umowy o pracę z dnia 2 marca 2015 roku. Zeznania wnioskodawczyni i świadków nie budzą wątpliwości co do ich wiarygodności i znajdują potwierdzenie w załączonej dokumentacji zatrudnienia wnioskodawczyni, podważając tym samym twierdzenia organu rentowego, że dokumentacja ta została sporządzona jedynie na potrzeby uwiarygodnienia nieistniejącego stosunku pracy.

Sąd na podstawie tak zgromadzonego materiału dowodowego przyjął, że wnioskodawczyni rzeczywiście świadczyła pracę na rzecz zainteresowanej spółki. Wnioskodawczyni przekonująco wyjaśniła, dlaczego nie na wszystkich fakturach znajdują się jej podpisy, wskazując, że obrót był dokonywany głównie bezgotówkowo, za pośrednictwem

sklepu internetowego, a faktury były wysyłane drogą mailową i tylko na życzenie klienta drogą pocztową z podpisem. Zgromadzone dokumenty potwierdzają też udzielenie wnioskodawczyni stosownych uprawnień do wykonywania zleconych jej czynności. Świadkowie potwierdzili, że wnioskodawczyni prowadziła księgowość spółki. Istotnie w czasie zatrudnienia wnioskodawczyni zainteresowana nie zatrudniała innych pracowników, ale ze względu na powiązania spółek (...) sp. z o.o. i (...) sp. z o.o., osoby zatrudnione w drugiej z nich miały wiedzę na temat okoliczności zatrudnienia i pracy wnioskodawczyni.

Oczywistym jest, że same podpisy wnioskodawczyni pod dokumentami nie mogą stanowić samoistnego dowodu na potwierdzenie świadczenia przez nią pracy. Ale zbieżne i wyczerpujące zeznania świadków i wnioskodawczyni znajdują swoje pełne odzwierciedlenie w przedstawionej dokumentacji. Istotnym jest przy tym, że nie każda czynność wnioskodawczyni mogła zostać udokumentowana za pomocą pisma lub w innych sposób. Jednak całokształt zebranego w sprawie materiału dowodowego potwierdza faktyczne świadczenie pracy przez wnioskodawczynię na umówionym stanowisku. Wnioskodawczyni prowadziła korespondencję mailową z klientami spółki, była wskazana w banku jako osoba upoważniona do operacji na koncie płatnika.

Nie ma przy tym wątpliwości, że płatnik poszukiwał pracownika i że w toku procesu rekrutacji wybrana została J. O.. Wykształcenie wnioskodawczyni jak najbardziej odpowiada stanowisku, na jakim została zatrudniona. Pracodawca mógł podjąć decyzję o powierzeniu obowiązków wykonywanych dotąd przez podmiot zewnętrzny wnioskodawczyni. O tym, że praca wnioskodawczyni była potrzebna, świadczy fakt reorganizacji w spółce po jej odejściu na zwolnienie lekarskie. Zatrudniony został wtedy M. K., a A. P. znów powierzono obowiązki związane z księgowością

Wnioskodawczyni nie zaprzecza, że w chwili rozpoczęcia pracy wiedziała, że jest w ciąży, co oczywiście nie podważa jej zamiaru świadczenia pracy. Z dokumentacji medycznej z okresu ciąży wynika, że przed dniem 1 kwietnia 2015 roku nie było wskazań do zaprzestania pracy. Wnioskodawczyni otrzymała również zaświadczenie o braku przeciwwskazań do wykonywania pracy na stanowisku księgowej od lekarza medycyny pracy.

Bezspornym jest przy tym, że wnioskodawczyni była równolegle zgłoszona do ubezpieczeń społecznych z tytułu umowy zlecenia oraz, że wcześniej pracowała na podstawie umowy zlecenia dla przedmiotowej spółki. Faktycznie okres zatrudnienia na podstawie umowy o pracę był bardzo krótki. Wszystkie te okoliczności nie podważają jednak faktu wykonywania pracy na rzecz (...) sp. z o.o. na podstawie umowy o pracę z dnia 2 marca 2015 roku. Wnioskodawczyni nie miała obowiązku informowania potencjalnego pracodawcy o ciąży, a jej motywacja do poszukiwania zatrudnienia na podstawie umowy o pracę jest kwestią drugorzędną.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Odwołanie J. O. zasługuje na uwzględnienie w świetle zgromadzonego materiału dowodowego i powoduje zmianę zaskarżonej decyzji.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1, art. 11 ust. 1 oraz art. 12 ust 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (t. j. Dz. U. z 2016 roku, poz. 963 ze zm.) obowiązkowym ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu - podlegają pracownicy, czyli osoby fizyczne pozostające w stosunku pracy, w okresie od nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania.

Jak stanowi art. 1 ust 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t. j. Dz. U. z 2016 roku, poz. 372 ze zm.) osobom objętym ubezpieczeniem społecznym przysługują świadczenia pieniężne na warunkach i wysokości określonych ustawą w razie choroby i macierzyństwa.

Kwestią sporną w rozpoznawanej sprawie było, czy J. O. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym jako pracownik płatnika składek (...) sp. z o.o.

O uznaniu stosunku łączącego strony za stosunek pracy rozstrzygają przepisy prawa pracy.

Zgodnie z art. 22 § 1 Kodeksu pracy przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca – do zatrudnienia pracownika za wynagrodzeniem. O tym, że strony zawarły umowę o pracę nie decyduje zatem samo formalne jej spisanie, lecz faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy. Jedną z najważniejszych cech pracy świadczonej w ramach stosunku pracy jest podporządkowanie pracownika.

Najistotniejszymi elementami stosunku pracy są: dobrowolność zobowiązania, obowiązek pracownika świadczenia pracy osobiście, w sposób ciągły, podporządkowany poleceniom pracodawcy, który jest obowiązany do wynagrodzenia pracownika za świadczoną na jego rzecz pracę, ponoszenie ryzyka gospodarczego, produkcyjnego i osobowego przez pracodawcę, staranne działanie w procesie pracy. Jak zważył Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 28 października 1998 roku (sygn. akt I PKN 416/98, publ. OSNAPiUS 1999, nr 24, poz. 775) brak bezwzględnego obowiązku osobistego świadczenia pracy wyklucza możliwość zakwalifikowania stosunku prawnego jako umowy o pracę (tak SN w wyroku z dnia 28.10.1998 r, I PKN 416/98). Zgodnie z art. 80 k.p. wynagrodzenie przysługuje pracownikowi za wykonaną pracę, a nie jej rezultat. Pracodawca może również wymierzać określone przepisami prawa pracy kary w ramach odpowiedzialności porządkowej.

Art. 22 § 1¹ k.p. wskazuje, że zatrudnienie w warunkach określonych w § 1 jest zatrudnieniem na podstawie stosunku pracy, bez względu na nazwę zawartej przez strony umowy. Jak trafnie przyjął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7 kwietnia 1999 roku (I PKN 642/98, OSNAPiUS 2000, nr 11, poz. 417) nazwa umowy nie ma znaczenia, jeżeli nawiązany stosunek pracy ma cechy wskazane w art. 22 § 1 k.p.

Organ rentowy stanął na stanowisku, że umowa o pracę zawarta między wnioskodawczynią a płatnikiem składek, jest nieważna, ponieważ nie doszło faktycznie do nawiązania stosunku pracy.

Tymczasem wnioskodawczyni wykazała, że zgodnym zamiarem stron umowy z dnia 2 marca 2015 roku było nawiązanie stosunku pracy. Realizowane były bowiem wszystkie elementy stosunku pracy. Wnioskodawczyni świadczyła pracę pod kierownictwem pracodawcy. Musiała rozliczać się z czasu i ilości wykonanej pracy. Wykonywała swoją pracę na podstawie udzielonych jej przez pracodawcę upoważnień.

Nie jest zatem zasadne stanowisko organu rentowego, który w zawartej pomiędzy stronami umowy upatruje pozorności, tylko ze względu na fakt rozpoczęcia zwolnienia lekarskiego związanego z chorobą w okresie ciąży w kilka tygodni po podjęciu pracy oraz ze względu na równoległe podleganie dwóm tytułom ubezpieczeń i takie ukształtowanie stosunku pracy, by móc skorzystać ze świadczeń z obu tych tytułów. Pamiętać należy bowiem, że samo przekonanie, że kobieta w ciąży zawarła umowę o pracę w celu uzyskania ochrony ubezpieczeniowej w związku chorobą i macierzyństwem w żadnym razie nie uzasadnia wyłączenia z ubezpieczeń społecznych. Ustaleniu zawsze powinno podlegać zatem, czy strony miały rzeczywisty zamiar wywołania skutków prawnych wynikających z pozornego oświadczenia woli, przy czym brak tego zamiaru dotyczy samej treści czynności prawnej (np. brak zamiaru świadczenia oznaczonej w umowie pracy) (tak też Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 10 maja 2016 roku, sygn. akt III AUa 1467/15, publ. LEX nr 2062051).

Zgodnie z art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Główną cechą czynności pozornej jest brak zamiaru wywołania skutków prawnych, jakie łączą się z oświadczeniem określonej treści. Zachodzi wtedy świadoma,

z góry założona sprzeczność między złożonym oświadczeniem, a realnym zgodnym zamiarem obu stron czynności prawnej. Celem zaś tego działania jest, jak słusznie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 marca 2004 roku w sprawie o sygn. akt III CK 456/02 (publ. Legalis nr 68095), „upozorowanie woli stron na zewnątrz i wytworzenie przeświadczenia dla określonego kręgu (otoczenia), nie wyłączając organów władzy publicznej, że czynność o

określonej treści została skutecznie dokonana”. Konsekwencją takiego działania jest uznanie takiego oświadczenia za nieważne, pozbawione cechy konstytutywności. Jeżeli oświadczenie takie zostało złożone dla ukrycia innej czynności prawnej, ważność oświadczenia ocenia się według właściwości tej czynności.

Podsumowując czynność prawna pozorna to taka, która zawiera następujące elementy:

- 1) oświadczenie musi być złożone tylko dla pozorów,
- 2) oświadczenie musi być złożone drugiej stronie,
- 3) adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozorów.

Wskazane elementy muszą wystąpić łącznie, brak któregokolwiek z nich nie pozwala na uznanie czynności prawnej za dokonaną jedynie dla pozorów. Osoba składająca oświadczenie woli dla pozorów nie chce, aby powstały takie skutki prawne, jakie normalnie prawo łączy z tego typu oświadczeniem, ponieważ nie chce w ogóle wywoływać żadnych skutków (pozorność czysta) albo chce wywołać inne te, które wynikałyby ze złożonego przez nią oświadczenia woli (pozorność kwalifikowana). Za pozorne uznać można jedynie oświadczenia woli skierowane do określonego adresata, który zgadza się na pozorność danej czynności prawnej. Zgoda musi być wyraźna i nie budzić żadnych wątpliwości. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 lutego 1998 roku (sygn. akt II CKN 816/97), publ. LEX nr 56813 „nieważność czynności prawnej z powodu pozorności złożonego oświadczenia woli może być stwierdzona tylko wówczas, gdy brak zamiaru wywołania skutków prawnych został przejawiony wobec drugiej strony tej czynności otwarcie tak, że miała ona pełną świadomość co do pozorności złożonego wobec niej oświadczenia woli i co do rzeczywistej woli jej kontrahenta i w pełni się z tym zgadza” (wyrok SN z dnia 25 lutego 1998 r., II CKN 816/97, Lex nr 56813). Zgoda drugiej strony czynności prawnej na jej pozorność musi być wyrażona najpóźniej w chwili jej dokonywania. Czynność prawna pozorna jest dotknięta nieważnością bezwzględna i nie wywołuje żadnych skutków prawnych od początku (*ex tunc*).

Podkreślenia wymaga przy tym, że ta sama czynność prawna nie może być równocześnie kwalifikowana jako pozorna (art. 83 § 1 k.c.) i mająca na celu obejście ustawy (art. 58 § 1 k.c.) (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 marca 2006 roku, sygn. akt II PK 163/05, publ. OSNP 2007, nr 5-6, poz. 71). Powołane przepisy stanowią odrębne i wykluczające się wzajemnie podstawy nieważności czynności prawnej. Czynność pozorna jest zawsze nieważna. Niekiedy ważna może być czynność ukryta. Dopiero wówczas jest możliwe badanie jej treści i celu w świetle kryteriów wyrażonych w art. 58 k.c. Nie jest więc możliwe obejście prawa poprzez dokonanie czynności prawnej pozornej (por. np. W. W., Obejście prawa jako przyczyna nieważności czynności prawnej, *Kwartalnik Prawa Prywatnego* 1999 nr 1, s. 69).

O czynności prawnej mającej na celu obejście ustawy można mówić wówczas, gdy czynność taka pozwala na uniknięcie zakazów, nakazów lub obciążeń wynikających

z przepisu ustawy i tylko z takim zamiarem została dokonana. Nie jest natomiast obejściem prawa dokonanie czynności prawnej w celu osiągnięcia skutków, jakie ustawa wiąże z tą czynnością prawną. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalno-rentowego, chorobowego

i wypadkowego, podjęcie zatrudnienia w celu objęcia ubezpieczeniem i ewentualnego korzystania ze świadczeń z tego ubezpieczenia nie może być kwalifikowane jako obejście prawa. W sytuacji, gdy wolą stron zawierających umowę było faktyczne nawiązanie stosunku pracy i doszło do świadczenia pracy za wynagrodzeniem, sama świadomość jednej ze stron umowy, a nawet obu stron, co do wystąpienia w przyszłości zdarzenia uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, nie daje podstawy do uznania, że umowa miała na celu obejście prawa (tak też SN w wyroku z dnia 2 lipca 2008 r., sygn. akt II UK 334/07, publ. LEX nr 531865).

Sąd Okręgowy w całości podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 24 lutego 2010 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt II UK 204/09 (Lex nr 590241), zgodnie z którym, o tym czy strony istotnie nawiązały stosunek pracy stanowiący tytuł ubezpieczeń społecznych nie decyduje

samo formalne zawarcie umowy o pracę, wypłata wynagrodzenia, przystąpienie do ubezpieczenia i opłacenie składki, wystawienie świadectwa pracy, ale faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy, a wynikających z art. 22 § 1 k.p. Istotne więc jest, aby stosunek pracy zrealizował się przez wykonywanie zatrudnienia o cechach pracowniczych.

Nadto Sąd Najwyższy w wyrok z dnia 25 stycznia 2005 roku (II UK 141/04, OSNP 2005/15/235), stwierdza, że stronom umowy o pracę, na podstawie której rzeczywiście były wykonywane obowiązki i prawa płynące z tej umowy, nie można przypisać działania w celu obejścia ustawy (art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p.).

W uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2010 roku w sprawie o sygn. akt I UK 43/10 (Lex nr 619658) wskazano z kolei, że umowa o pracę jest zawarta dla pozoru, a przez to nie stanowi tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a podmiot wskazany jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy, czyli strony z góry zakładają, iż nie będą realizowały swoich praw i obowiązków wypełniających treść stosunku pracy. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalnego i rentowych oraz wypadkowego i chorobowego, to podjęcie zatrudnienia w celu objęcia tymi ubezpieczeniami i ewentualnie korzystania z przewidzianych nimi świadczeń nie jest obejściem prawa.

W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2010 roku w sprawie o sygn. akt I UK 74/10 (Lex nr 653664) stwierdzono zaś, że podstawą ubezpieczenia społecznego jest rzeczywiste zatrudnienie, a nie sama umowa o pracę (art. 22 k.p., art. 6 ust. 1 pkt 1 i art. 13 pkt 1 w/w ustawy). Umowa o pracę nie jest czynnością wyłącznie kauzalną, gdyż w zatrudnieniu pracowniczym chodzi o wykonywanie pracy. Brak pracy podważa sens istnienia umowy o pracę. Innymi słowy jej formalna strona, nawet połączona ze zgłoszeniem do ubezpieczenia społecznego, nie stanowi podstawy takiego ubezpieczenia.

Z powyższego jednoznacznie wynika, że motywacja skłaniająca do zawarcia umowy o pracę nie ma znaczenia dla jej ważności przy założeniu, że nastąpiło rzeczywiste jej świadczenia zgodnie z warunkami określonymi w art. 22 § 1 k.p. Tym samym nie można czynić odwołującej się zarzutów, że zawarła kwestionowaną umowę o pracę jedynie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczeń społecznych, pod tym jednak warunkiem, że na podstawie tej umowy realizowała zatrudnienie o cechach pracowniczych.

Zgodnie z poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 sierpnia 2013 roku, sygn. akt II UK 11/13 (LEX nr 1375189), jeżeli strony umowy o pracę nie zamierzają wywołać skutku prawnego w postaci nawiązania stosunku pracy, a ich oświadczenia uzewnętrznione umową o pracę zmierzają wyłącznie do wywołania skutku w sferze ubezpieczenia społecznego, to taka umowa jako pozorna jest nieważna (art. 83 § 1 k.c.).

Głównym celem zawarcia umowy o pracę winno być zatem nawiązanie stosunku pracy, a jedynie rezultatem i pośrednim celem zatrudnienia jest uzyskanie wskazanych korzyści. Podkreślić przy tym należy, że zarówno przepisy prawa pracy, prawa ubezpieczeń społecznych, jak i przepisy ustrojowe pozwalają kształtować elementy stosunku pracy zgodnie z wolą stron.

Mając na uwadze dotychczas poczynione rozważania prawne należy podkreślić, że w realiach niniejszej sprawy Sąd Okręgowy w Łodzi w celu dokonania kontroli prawidłowości zaskarżonej decyzji organu rentowego musiał ustalić zatem, czy pomiędzy wnioskodawczynią, a płatnikiem składek istotnie doszło do nawiązania i realizacji stosunku pracy w warunkach określonych w art. 22 § 1 k.p.

Jak już wcześniej wykazał Sąd Okręgowy, nie można mieć wątpliwości, że umowa o pracę zawarta z wnioskodawczynią w dniu 2 marca 2015 roku jest ważna. Stanowisko takie uzasadniają bowiem okoliczności faktyczne.

Wykazano, że pracodawca miał potrzebę zatrudnienia pracownika na stanowisku księgowej. Wnioskodawczyni zaś poszukiwała zatrudnienia zgodnego z kwalifikacjami. Nawet jeśli z uwagi na ciężę zależało jej na zapewnieniu sobie możliwości uzyskania dodatkowego tytułu ubezpieczeń społecznych do świadczeń związanych z chorobą w okresie ciąży i macierzyństwem, to jak wynika z przeprowadzonych wcześniej rozważań prawnych, nie można jej czynić z tego powodu zarzutów, pod warunkiem, że pracę tę rzeczywiście wykonywała.

A zatem wobec udowodnienia zgodnego zamiaru realizacji stosunku pracy przez obie strony oraz świadczenia pracy w rozumieniu art. 22 § 1 k.p. przez wnioskodawczynię, kwestią drugorzędną pozostaje jej motywacja poszukiwania dodatkowego zatrudnienia w ramach stosunku pracy.

W istniejącym stanie faktycznym należy zatem stwierdzić, że strony zawierając umowę o pracę, miały zamiar wywołania skutków wynikających z umowy o pracę i realizacji stosunku pracy. Zgłoszenie wnioskodawczyni z tego tytułu do ubezpieczeń społecznych było zatem ważne i skutkowało objęciem jej obowiązkowymi ubezpieczeniami pracowniczymi.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy w Łodzi, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił, że J. O. jako pracownik płatnika składek (...) sp. z o.o. w Ł. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu wypadkowemu od dnia 2 marca 2015 roku.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi organu rentowego wraz z odpisem protokołu rozprawy zgodnie z wnioskiem, wypożyczając akta ZUS.

10 marca 2017 roku

M.U.